

CZU: 630*1:502.6:[502.74+502.75]

DOI: 10.46727/c.v1.18-19-03-2023.p182-185

**SPECII DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ ȘI NAȚIONALĂ
ÎN SITUL EMERALD "PĂDUREA HÂNCEȘTI"**

**THE SPECIES OF EUROPEAN AND NATIONAL IMPORTANCE
IN THE EMERALD SITE «PĂDUREA HÂNCEȘTI»**

*Nina Liogchii, cerc. șt. coord., Institutul de Ecologie și Geografie al USM;
dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Fasola Regina, cerc. șt. sup., Institutul de Ecologie și Geografie al USM
Liliana Motelica, cerc. șt., Institutul de Ecologie și Geografie al USM*

*Nina Liogchii, coordinating scientific researcher, Institute of Ecology and Geography, USM; PhD,
lecturer, UPS "Ion Creanga" from Chisinau,
ORCID: 0000-0002-8202-1934, nina.liogchii@gmail.com
Fasola Regina, senior scientific researcher, Institute of Ecology and Geography, USM
ORCID: 0000-0003-2968-5210
Liliana Motelica, scientific researcher, Institute of Ecology and Geography, USM
ORCID: 0000-0002-2427-6357*

Abstract. *The paper presents the results of the research carried out in the Emerald Site "Pădurea Hâncești". The purpose of the research is to record the valuable species of flora and fauna protected on the territory of the Site. Field and laboratory research methods were used to achieve the goal. As a result, it was established that the Emerald Site "Pădurea Hâncești" includes natural habitats favorable for the conservation the flora and fauna species of european and national importance.*

Keywords: *Emerald Site "Pădurea Hâncești", valuable species of flora and fauna, protection status.*

Introducere

Flora și fauna reprezintă parte a patrimoniului natural de importanță incontestabilă pentru supraviețuirea omenirii. Însă, cu regret, numeroase fenomene naturale de rând cu influențele factorului antropic, se răsfrâng negativ asupra mediului natural, inclusiv a diversității biologice.

În ultima perioadă de timp tot mai multe specii de plante și animale sunt amenințate cu dispariția. Pentru prevenirea și stoparea declinului biodiversității, prin eforturi comune și coordonate, țările elaborează măsuri și mijloace de conservare a florei și faunei. Printre acestea este și Rețeaua Emerald, care are ca scop conservarea durabilă a speciilor și habitatelor de interes european. De rând cu țările membre ale Consiliului Europei, Republica Moldova s-a angajat să onoreze obiectivele acestui Instrument European, constituind Rețeaua Emerald, ca parte componentă a Rețelei Ecologice Naționale și extinzând astfel Rețeaua Ecologică Europeană "Natura" [14]. Pentru conservarea durabilă a diversității biologice în cele 61 Situri ale Rețelei Emerald este necesar de a cunoaște speciile rare. În acest context, cercetările realizate în cadrul acestui studiu au drept scop de a stabili speciile valoroase din Situl Emerald "Pădurea Hâncești", statutul de protecție al acestor specii și valoarea lor la nivel național și internațional. Rezultatele obținute vor sta la baza organizării unui management durabil de conservare a biodiversității în cadrul Sitului.

Metode

Obiectul prezentei cercetări îl constituie Situl Emerald "Pădurea Hâncești", cu suprafața de 11290,0 ha, amplasat în r. Hâncești, ÎS "Hâncești-Silva". Pentru realizarea scopului au fost efectuate cercetări științifice în teren și laborator.

Cercetările în teren au fost axate pe evaluarea Sitului în principalele faze fenologice de dezvoltare a vegetației efemere, anuale și perene și a perioadelor de dezvoltare a faunei. Pentru înregistrarea speciilor rare a fost utilizată metoda transectelor [13], iar pentru stabilirea abundenței – metodologia Braun-Blanquet J., 1964 [3]. La colectarea mostrelor s-a ținut cont de recomandările autorilor Doniță&Doniță, 1975 [12].

Cercetările în laborator au inclus determinarea apartenenței sistematice a speciilor colectate prin utilizarea microscopelor MBS-10 și Micmed-5, a determinatoarelor [17,21] și literaturii de specialitate [10,16,18,20]. Gradul de raritate și starea de periclitate ale speciilor de floră și faună au fost stabilite în conformitate cu Criteriile UICN și actele normative naționale, regionale și internaționale [1,2,4-9,11].

Rezultate și discuții

Situl Emerald "Pădurea Hâncești" este un masiv forestier pe teritoriul căruia sunt amplasate 2 arii naturale protejate de stat de interes național, fiind proclamate prin Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat [15]. Acestea sunt: Rezervația naturală de plante medicinale Logănești și Rezervația peisajeră Pădurea Hâncești. Ariile prezintă o valoare specială pentru Situl Emerald "Pădurea Hâncești" datorită prezenței în ele a speciilor și a habitatelor protejate la nivel european și pe teritoriul Republicii Moldova [14, Anexele 1-4].

Genofondul Rezervației naturale de plante medicinale Logănești este constituit din 240 de specii de plante vasculare, dintre care 22 specii de arbori, 16 specii de arbuști și 202 specii de plante ierboase, iar cel al Rezervației Peisajere Hâncești - din circa 400 specii de plante vasculare, printre care 28 specii de arbori, 21 specii de arbuști și 350 specii de plante ierboase [19].

Printre speciile de arbori predomină cele de gorun (*Quercus petraea*), stejar-pedunculat (*Quercus robur*) și stejar-pufos (*Quercus pubesvens*). Speciile însoțitoare sunt: frasin (*Fraxinus excelsior*), tei (*Tilia tomentosa*, *T. cordata*), ulm (*Ulmus laevis*, *U. carpiniifolia*), plop (*Populus tremula*), arțar (*Acer campestre*, *A. Tataricum*, *Acer negundo*), cireș (*Cerasus avium*), salcâm (*Robinia pseudacacia*), glădița (*Gleditsia triacanthos*) ș.a.

Specii de arbuști. Cel mai frecvent au fost semnalate speciile de corn (*Cornus mas*) și scumpie (*Cotinus coggygria*). De rând cu ele au fost înregistrate și speciile rare: clocotiș (*Staphylea pinnata*), migdal-pitic (*Amygdalus nana*), scoruș (*Sorbus aucuparia*), dar și speciile comune, precum: păducel-încovoiat (*Crataegus curvisepala*), păducel-monogin (*Crataegus monogyna*), sânger (*Swida sanguinea*), dârmoz (*Viburnum lantana*), lemn-râios (*Euonymus verrucosa*), lemn-câinesc (*Ligustrum vulgare*), alun (*Corylus avellana*), salbă-moale (*Euonymus europaeus*), soc-negru (*Sambucus nigra*), măceș (*Rosa canina*), porumbar (*Prunus spinosa*) ș. a.

Printre speciile de plante ierboase, de rând cu cele comune, au fost semnalate specii valoroase. Unele specii, precum: umbra-iepurelui-tenuifolie (*Asparagus tenuifolius*), iarba-mare (*Inula helenium*), floarea-vântului-de-dumbravă (*Anemonoides nemorosa*) au statut de specii rare pe teritoriul țării. Printre ele, speciile: crin-de-pădure (*Lilium martagon*), leurda (*Allium ursinum*), lălea-Bieberstein (*Tulipa biebersteiniana*), dedițel-negriscent (*Pulsatilla nigricans*), rușcuță-de-primăvară

(*Adonis vernalis*) - se regănesc și în Cartea Roșie a Ucrainei, iar ultima și în anexa II a Convenției CITES (Washington, 1973) [7].

Speciile cu statut de protecție național, regăsite în Cartea Roșie a Republicii Moldova (CRRM), care au fost identificate aici sunt: specia critic periclitată - bulbocodiu-diversicolor (*Bulbocodium versicolor*); speciile periclitate – lușcă-Bouche (*Ornithogalum boucheanum*), dedițel-mare (*Pulsatilla grandis*) și speciile vulnerabile – ghiocel-nival (*Galanthus nivalis*), ceapă-bulgărească (*Nectaroscordum bulgaricum*), coroniște-elegantă (*Securigera elegans*), mutulică (*Scopolia carniolica*), bibilică-montană (*Fritillaria montana*). Majoritatea speciilor menționate sunt protejate și la nivel internațional, iar speciile *Pulsatilla grandis* și *Fritillaria montana* sunt specii de interes unional protejate în Situl Emerald "Pădurea Hâncești".

Întrucât, Rețeaua Emerald este un teritoriu important și pentru speciile de animale migratoare, un rol însemnat îl are cunoașterea speciilor de animale din cadrul Sitului. Pentru înregistrarea efectivului de animale și monitorizarea stării de conservare a speciilor de faună, în Situl Emerald "Pădurea Hâncești" sunt construite turnuri speciale de observare. În acest scop, noi am utilizat metode directe (semnalarea în teren) și indirecte (urme, resturi de excremente, blană, păr, coji de ouă etc).

Fauna este prezentată de numeroase specii de animale dintre care menționăm speciile ocrotite prin intermediul CRRM, precum speciile periclitate – șarpele-de-alun (*Coronella austriaca*), croitor-cenușiu (*Morimus funereus*) și speciile vulnerabile – pisica-sălbatică (*Felis silvestris*), jder-de-pădure (*Martes martes*), broască-râioasă-brună (*Bufo bufo*), broasca-roșie-de-pădure (*Rana dalmatina*), brotăcel (*Hyla arborea*), triton-cu-creastă (*Triturus cristatus*), buhai-de-baltă-cu-burta-roșie (*Bombina bombina*), arctiidă-Hera (*Euplagia quadripunctaria*), fluture-polixenă (*Zerynthia polyxena*), rădașcă (*Lucanus cervus*) și croitor-cenușiu (*Morimus asper funereus*). Majoritatea speciilor menționate au statut multiplu de protecție, iar ultimele șase sunt incluse și pe Lista de referință a speciilor de animale de interes unional [14, Anexa 3].

Prin urmare, Situl Emerald "Pădurea Hâncești" reprezintă un ecosistem forestier cu o diversitate biologică bogată în specii de floră și faună cu statut de protecție de nivel național și internațional. Organizarea unui management durabil al Sitului va permite conservarea acestor specii împreună cu habitatele lor naturale.

Concluzii

Situl Emerald "Pădurea Hâncești" reprezintă o suprafață de pădure atribuită la categoria de ecosisteme forestiere de gorun, stejar pufos, stejar pedunculat și include habitate naturale favorabile pentru concervarea speciilor valoroase de floră și faună de importanță europeană și națională, incluzând 29 specii rare de plante și 19 de animale cu statut de protecție de nivel național și internațional, inclusiv 8 specii de plante și 12 de animale ce se regănesc în CRRM.

Pe Lista de referință a speciilor de interes unional se regănesc 2 specii de plante (*Fritillaria montana* și *Pulsatilla grandis*) și 6 specii de animale (*Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Euplagia quadripunctaria*, *Zerynthia polyxena*, *Lucanus cervus* și *Morimus asper funereus*).

Bibliografie

1. BILZ, M.; KELL, Sh. P.; MAXTED, N.; LANSDOWN, R.V. *European Red List of Vascular Plants*. Luxembourg: Publications Office of the EU. 2011.144 p.
2. BOTNARIUC, N.; TATOLE, V. *Cartea Roșie a vertebratelor din Romania*. Muzeul Național de Istorie Naturală "Gr. Antipa". București. 2005. 260 p.
3. BRAUN-BLANQUET, J. *Pflanzensoziologie*. 3 Aufl. Wien, N. Y. 1964. 865 p.

4. *Cartea Roșie a Republicii Moldova*. Ed. a 3-a. Chișinău: ÎEP Știința, 2015, 492 p.
5. *Cartea Roșie a Ucrainei*. Lumea animală. Maister print. Kiev. 2009. 608 p.
6. *Cartea Roșie a Ucrainei*. Lumea vegetală. Globalconsalting. Kiev. 2009. 912 p.
7. *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES*. Washington. 1973. 417 p.
8. *Convention of the conservation of European wildlife and natural habitats*. Saproxylic Invertebrates and their Conservation throughout Europe. Strasbourg, 2-6 December 1996, T-PVS (96) 31, 52 p.
9. *Convention Conservation of European Wildlife and Natural Habitats*. Bern, 1979.
10. COZARI, T. ș.a. Pești, amfibieni, reptile. În: *Lumea animală a Moldovei*, Vol. 2. Chișinău: ÎEP Știința, 2003. 152p.
11. Directive 92/43/EEC of 21.05.1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. *Official Journal*. L 206/7, 22.07. 1992. 15/vol 2, pp. 109 -152.
12. DONIȚĂ, I.; DONIȚĂ, N. *Metode practice pentru studiul ecologic și geografic al vegetației*. Centrul de multiplicare a Universității din București, 1975. 47 p.
13. KENT, M.; COKER, P. *Vegetation description and analysis – a practical approach*. John Willey & Sons, Chicester, 1998. 363 p.
14. *Legea nr. 225/2022*. Monitorul Oficial Nr. 343-348 art. 649, 04-11-2022.
15. *Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat*. Chișinău, 2002.
16. NECULISEANU, Z., ș.a. *Insectele rare și pe cale de dispariție din Moldova*. Chișinău: ÎEP Știința. Ch. 1992. 115p.
17. NEGRU, A. *Determinator de plante din flora Republicii Moldova*. Ch: Univer, 2007, 391 p.
18. NEGRU, A. *Plantele rare din flora spontană a Republicii Moldova*. Ch: CEUSM 2002, 198 p.
19. POSTOLACHE, Gh.; LAZU, Șt. *Ariile naturale protejate de stat*. Rezervații silvice.V. 3. Chișinău: ÎEP Știința, 2018. 212p.
20. TODERAȘ, I ș.a. Nevertebrate. *Lumea animală a Moldovei*, Vol. 1. Chișinău: ÎEP Știința, 2007.
21. ГЕЙДЕМАН, Т. С. *Определитель высших растений Молдавской ССР*. Киш: Штинца, 1975. 636 p.